

Olvasótáborok szakmunkástanulónak

Az elmúlt nyáron mintegy negyven olvasótábor működött szerte az országban. Sajátos csoportot alkottak közöttük a szakmunkástanulók olvasótáborai. Létrejöttük összhangban állt a Hazafias Népfront, a KISZ, a SZOT és a Kulturális Minisztérium közös felhívásával, mely hangsúlyozta, hogy a táborozás minél több hátrányos műveltségi helyzetű, de értelmes, tehetséges fiatal számára tegye lehetővé az élményszerű találkozást a könyvvel, s ezáltal ébresszen bennük életreszó-
ló igényt az olvasásra.

Örvendetes, hogy a szakmunkástanulók olvasótáborainak szervezéséből kivesszük részüket a könyvtárak is. Július 20. körül majdnem egyazon napon, három könyvtár-szervezte szakmunkástanuló olvasótábor nyitott kaput. Mint arról augusztusi számunkban hírt adtunk, a Veszprém megyeiek Bakonyoszlópon rendezték meg első olvasótáborukat, amelyre 52 szakmunkástanulót hívtak meg, s a szegedi, valamint a debreceni SZMT könyvtár is olvasótáborba vitte szakmunkástanuló fiataljait. A szegedi olvasótáborról beszámoló jelenik meg lapunkban, a debreceniek táborát alkalmunk volt egy futó látogatásra felkeresni, így hát róluk ez alkalommal többet tudunk mondani.

Észak-Magyarország fővárosában

— Nincs könnyű dolga a ma emberének még akkor sem, ha csak saját szakmája fejlődését akarja nyomom követni. Ez csak úgy érhető el, ha mindig készen áll az új befogadására, ha tudja, hogy ezekhez az ismeretekhez milyen csatornákra jut el, ha tudja, hogy a könyv, a folyóirat hogyan lesz segítőtársa, ha okosan nyúl hozzájuk — mondotta a debreceni SZMT könyvtár olvasótáborának megnyitására *Lőrinczi János*, a Hajdú-Bihar megyei SZMT titkára. Majd így folytatta: — S hogy ez a rohanó, lüktető világ emberibb tartalmat kapjon, érteően kell kézbe venni egy verset, egy jó regényt, megnézni egy műalkotást vagy egy jó filmet, élvezettel hallgatni *Bartókot* és *Kodályt*. Ezt hivatott szolgálni a ma nyíló olvasótábor. — Az SZMT titkár megnyitó beszéde a tábor szervezőinek önmaguk elé kitűzött feladatát fogalmazta meg.

Első pillanatban talán meglepőnek tűnik, hogy a debreceni SZMT könyvtár Miskolcon, Észak-Magyarország fővárosában keresett otthont olvasótáborának. Ha azonban meggondoljuk, hogy a Hajdúságból, részben a tanyavilágból jött fia-

talok a hegyek koszorúzza diósgyőri modern lakótelep melletti gyönyörű szakmunkástanuló kollégiumban laktak, ahonnan mindössze néhány perces sétával máris az erdők között találhatták magukat, megállapíthatjuk, érvényesült a nyári táborok sajátos vonása; szép természeti környezetben folyt a közös művelődés. Ráadásul a kollégiumban nyáron is lagnak szakmai gyakorlatot folytató szakmunkástanulók, sőt fedelet ad építőtáborban dolgozó középiskolásoknak is, akik szintén résztvettek az olvasótábor érdekesebb programjaiban.

Gondos előkészítés — gazdag programok

Halmai Béláné beszámol a Heves megyei olvasótáborok (ne feledjük, a mozgalom alapítója Heves; 1972-ben Felsőtárkányban nyílt meg az első olvasótábor) immár három éves tapasztalatairól, s hangsúlyozza, mennyire fontos támogatókat nyerni az ügynek, de legalább ennyire nyomósan esik latba a jó előkészítés is.

Ami a támogatást illeti, a debreceni SZMT könyvtár Miskolcon megrendezett olvasótáborra semmiben sem szenvedett hiányt. A Hajdú-Bihar megyei SZMT minden lehetséges módon támogatja a megye szakmunkástanulóinak könyvbárát-klubjait, hogy azokról szólván immár mozgalmat emlegetünk. Természetes ezek után, hogy magára vállalta az olvasótá-

bor létrehozását és fenntartását is. A könyvbarát-klubok szervezője és irányítója, az SZMT könyvtár pedig a gondos előkészítéssel tett meg mindent a siker érdekében.

A tábor vezetője, *Karakas Ilona* népművelés szakos egyetemi hallgató volt, aki „civilben” a Magyar Gördulócsapágó Művek könyvbarát-klubját vezeti, s aki annak idején ún. üzemi fórum keretében megszervezte az üzem vezetőinek és fiataljainak találkozóját. Táborvezetővé történt kijelölése tehát mindenképpen szerencsés volt, személyében fiatalok körében gyakorlottan forgolódnó népművelő kezébe került az irányítás.

Segített neki két fiatalember, egy debreceni újságíró és egy megyebeli népművelő is. Ők vezették a kiscsoportos foglalkozásokat.

Kik voltak azok a szerencsés fiatalok, akik a „lakói” lehettek?

A könyvbarát-klubok legaktívabb tagjaiból verbuválódtak. Egy-egy klub vezetője három-négy fiatal javasolhatott. A két turnusban lezajló, 10-10 napos táborozáson esetenként 20-25 körül volt a létszám. A szerencsés kiválasztottak szülei előzetesen tájékoztatást kaptak, amiből valamennyi szülő azonnal megértette, miről van szó, és örömmel adta beleegyezését gyermeke táborozásához. (Ez természetesen teljesen ingyenes volt.) A gyerekek különféle szakmák jövődjő meste-

rei, akad közöttük nyomdász, autójavító, építőipari tanuló stb.

Összehasonlítottuk a bakonyoszlopi és a miskolci tábor részletes programját, és érdekes egyezésekre bukkantunk. Ez azt jelezi, hogy kialakulóban van egy valóban színes, sok érdekes témát felölelő olvasótábori programvázlat, amit természetesen minden összeállító saját ízlése, elképzelései és lehetőségei szerint alakít, módosít. A két program középpontjában a könyv, az olvasás állt. Mindjárt a táborozás második napjára (tehát gyakorlatilag az első „munkanapra”) a veszprémi program annak megvitatását írta elő, hogy mi is az olvasás haszna, mi a különbség irodalom és a lektür között. A debreceni pedig mai magyar művek megbeszélése kapcsán azt igyekezett tisztázni, hogyan és mit olvassunk. Mindehhez kapcsolódott a megyei könyvtár, valamint egy antikvárium tervezett meglátogatása Miskolcon, s a mindkét programba felvett változatos formájú könyvtárhaználtati foglalkozások sora. (Jól felszerelt alkalmi kézikönyvtárak álltak a táborozók rendelkezésére.)

Mindkét tábor programjában közös zenehallgatás, sőt közös népdaléneklés is szerepelt. A mindenoldalú művelődés jegyében beiktattak képművészeti előadást is a fiatalok látáskultúrájának fejlesztésére, s nem maradt ki egyik programból sem a filmművészet megidézése. Az előadások megtartására a témák neves szakembereit nyerték meg.

Gondot fordítottak arra is, hogy a fiatalok ne csak ismeretek befogadói legyenek, hanem maguk is tevékenykedve, alkotva művelődjenek. Miskolcon például az Írjunk együtt, Rajzoljunk közösen címmel megjelölt foglalkozásoknak, a szavalóversenynek, s persze a könyvtári és más témájú vetélkedőknek programra tűzésével kívánták ezt a célj szolgáltni. A bakonyoszlopi táborozók számára egyebek között a Ki mit tud, a szavalóverseny, a közösen összeállított irodalmi műsor szolgáltatta a tevékeny művelődés kereteit. De arról sem feledkeztek meg, hogy végül is a fiatalok nyári táborozáson vannak, nyaralnak. „A bőségesen kiszabott mindennapi szabad idő mellett minden bizonnyal az emlékezetes élményekkel szolgáló kirándulások programba iktatásával kívántak nekik a nyár örömeiből minél többet nyújtani. Am ezek kiválasztása sem csupán a kikapcsolódást szolgálta. A veszprémi program az egyik kirándulás „aladatát” a megye irodalmi emlékhelyeinek felkeresésében jelölte meg, a debreceniben pedig ez volt olvasható: gyalogtúra a Bükkben szellemi akadályokkal, azaz vetélkedő, kirándulás keretében.

Gy. Szabó Béla ex librise

Kitárulkozó ifjúság

Befejezésül megkísérelünk felvillantani valami keveset a debreceniek miskolci táborának sajátos légköréből, hangulatából. A diósgyőri lakótelep szép, gondozott parkjában beszélgetett egy tíz főnyi kis társaság, lányok-fülc vegyesen. Vezetőjük, *Kecskés József* balmazújvárosi művelődési ház igazgatója (alig pár évvel volt idősebb az öt körülülő fiataloknál) éppen papírszeletkéket osztott szét közöttük. A cédulákon pár soros versidézetek voltak. A gyerekeknek nyilatkozniuk kellett, melyik tetszik, s miért. A többség, dicsérendő ízléssel az aligha ismert *Petőfi-részletet* választotta, s csak mindössze ketten találták szebbnek egy korabeli költőcske zengeményeit. Az indokolás már nehezebben ment, de végülis kialakult a közös vélemény: a *Petőfi* vers egyszerűbb, közvetlenebb, nincs benne semmi „csinálnmány”.

Ezután előkerültek az írószerszámok. A feladat az volt, hogy írja le mindenki azt az öt szót, ami számára a legszebbnek, a legkedvesebb fogalom hordozójának tűnik, majd öt olyant, amit a legellenzenvesebbnek tart. Most is indokolni kellett a választást. Érdekes kísérlet volt. A kiválasztott szavakkal, méginkább azok értelmezésével a fiatalok tulajdonképpen arról vallottak, mit is tudnak a szavak jelölte fogalmakról, s hogy mi is az a néhány fogalom, ami számukra a „legszebbet” és a „legcsúnyábbat” jelenti. Kezdetben nehezen, majd egyre bátrabban szóltak, s alig telt el néhány perc, máris olyan súlyos fogalmakkal győzködtek, mint haza, szülőföld, háború, halál...

Hamarosan nyilvánvalóvá vált, hogy egy-egy ilyen beszélgetés során (ezt tapasztalta a másik csoport vezetője, *Gulyás Imre* újságíró is) a fiatalok annyira kitárulkoznak, ahogyan erre talán soha és sehol nem képesek. Gátlásaikat

„Lázár” — M. Kiss József linómetszete a Keszthely-Fenekpusztán a földből előkerült V. sz.-i ládikaveretek rekonstrukciója alapján

feloldja a teljes kötetlenség (ami azért természetesen csak látszat), a gyönyörű környezet, s az, hogy úgy érzik, magukban vannak, hiszen a csoportok vezetői helyes érzéssel alig-alig szólnak, szinte észrevétlenül irányítják a beszélgetéseket. (Ne feledjük, munkásifjakorról van szó, akiknek otthoni környezetükben ritkábban van alkalmuk elvontabb témájú beszélgetést folytatni.) Pedagógusnak, könyvtárosnak s mindenkinek, aki az ifjúsággal hivatásból foglalkozik, a tapasztalatszerzés kincsésbányái lehetnek az olvasótáborok ún. kiscsoportos foglalkozásai.

A délutáni program kirándulás volt, a tábor lakói a diósgyőri várat keresték fel. *Simay Norbert*

Olvastuk...

a *TÜL A TISZÁN A SZENDREI HATÁRBAN...* című, a Szolnok megyei Könyvtár kiadásában megjelent népballada- és históriás ének-gyűjtemény. A helytörténeti publikációk terén kiemelkedő munkásságot kifejtő könyvtár ezt a kötetet ajándéknak szánta a várossal nyilvánítt 900. évfordulóját ünneplő szolnokiaknak és az idejüknél országos megnyitójára a városba érkezett vendégeknek. A stílusosan ponyva külsejű kiadvány a dallam- és szövegváltozatok seregét közli, betekintést ad a népköltészeti alkotások változásaiba, szüntelen mozgásába. A Szolnok megyei balladák gazdagsága bizonyítja, hogy tévhit volt a régebbi feltételezés, mely szerint az Alföld balladatermése szegény volna. Az itteni balladakincsben azonban elsősorban az új stílusú balladák dominálnak. A Szolnok megyei balladák olyan elevenen élnek, hogy szinte valamennyit az utóbbi tíz évben, sőt 1975-ben jegyezték le.

Az illusztrált, szépen sokszorosított könyvecske anyagát *Gulyás Éva* és dr. *Szabó László* válogatta, az igen alapos záró tanulmányt is ők írták. Az előszó *Szurmay Ernőnek*, a megyei könyvtár igazgatójának munkája.